

Sem at' Fiala nejezdí. Slzy na sídlišti, hlavně mladé matky. To Česko nezažilo

09.06.2022 12:00 | Reportáž

Pláč, vztek a bezradnost. „Štěstí, že má manžel rád suché brambory.“ Mezi lidmi na havířovském sídlišti už to vře. „Pořád říkám, ještě lidi budou mluvit: Zlatý Babiš. Pan Fiala, at' to zkusí žít z dvou a půl tisíc měsíčně! Oni mají platy nebezpečné! At' to zkusí ti ministři žít jako my normální občané!“ je slyšet pláč matky se třemi dětmi. Ve čtvrti Šumbark s pověstí vyloučené lokality nebo „cikánského ghetta“ už přestávají lidé vyčítat Romům, že topili parketami.

Foto: Daniela Černá
Popisek: Šumbark. Část města Havířov

reklama

Paní Marii z Havířova ceny energií už hodně potrápily. Smlouvu měla s Bohemia Energy a pád společnosti ji na podzim pěkně vylekal. „Krachli!“ popisuje odevzdaně. „Hned jsem smlouvu zrušila a šla k ČEZu. Dostala jsem se do tzv. poslední instance a musela jsem zaplatit jednou tolik. Pořád jsem nechápala, o co jde,“ kroutí hlavou seniorka. Připouští, že informacím, které o situaci ze sdělovacích prostředků měla, do teď příliš nerozumí. Reagovala ale velmi rychle. „Hned jsem všechno zaplatila a fofrem k ČEZu,“ zopakovala. Věří, že u větší společnosti, do budoucna nebude muset řešit podobné problémy. „Ptali se mě, jestli nechci o stovku navýšit zálohy, že budou zdražovat,“ připouští. „A co bude dál? Nevím,“ krčí rameny.

Sama pracuje v potravinách a jako prodavačka tak vidí růst cen v přímém přenosu každý den. „Přijdu na směnu a jen koukám po cenách. Přijde zboží a je dražší a dražší. Šílené, jak to člověk vidí. Co uděláme? Nic,“ hodnotí paní Marie z Moravskoslezského kraje. Zákazníky si ale pochvaluje, prý růst cen snášení docela dobře. „Ne, nejsou na prodavačky hrubí. Máme dobré zákazníky. Řeknou třeba: „Kurník, zase zdražujete, ale my víme, že vy za to nemůžete!“ A tak jim jen odpovídám: „Bohužel.“ A bude hůř. Vemte si, kolik zdražila mouka? Co mají dělat pekaři? Jestli se něco nestane, to padne podniků! Neutáhnou provoz, nebudou tolik prodávat. Malí bojují už teď o život,“ popisuje rychle, co ji trápí. Rozhlédne se kolem, aby kolemjdoucí neslyšeli, a potichu dopoví: „Co bereme maso do obchodu, tak řezník říkal, že jestli to tak půjde dál, už končí,“ pošeptá a nahlas už říká: „Nejhorší je, že zdražili nejdůležitější věci. Elektřinu, plyn, vodu.“

„Manžel má rád suché brambory.“ Je na tom dobře

Na náměstí v části Havířova Šumbark se byznysu moc nedaří. Prázdné budovy, obchody zavřené. Zůstaly jen cedule a nápisy v oknech.

Šumbark, část Havířova. Foto: Daniela Černá

„Tady se jeden obchůdek drží,“ ukazuje paní Marie. „Jinak jsou tu Vietnamci. Nájmy drahé, kšefty nejsou. Zájem na sebe stáhly velké obchody. Nedaleko máme Lidl. Ale Hruška zůstala na náměstí,“ líčí, kde se ještě dá nakoupit. Další zvyšování cen její rodina snad zvládne. S manželem si společně poradí. „Šťěstí, že má manžel rád suché brambory. Vytahuje mi je vždycky z hrnce,“ směje se drobná seniorka. „Říkám mu, že je na tom dobře, když mu chutnají. Za chvíli už všichni budeme jíst jen suché brambory. Jenže já mám ráda maso,“ posteskně si paní Marie a z práce už míří domů.

Jako vždy rezonuje v této části Havířova téma zneužívání sociálních dávek. „Nedělají, ale autem lítají na nákup pro šest rohlíků. Vidíte, že jen přijedou a v igelitce mají šest rohlíků,“ všímá si okolí paní Marie. Mezi tím se rozhlédne kolem a opět tak, aby ji nikdo neslyšel, svěřuje i další své názory na problémy republiky s romskými Ukrajinci. „Víte, co? Že je tu vůbec pouštěli? Kdo tím trpí? Lidi už začínají brblat. Jezdí zadarmo, peníze dostávají, ubytování mají. Naši lidi si musí zaplatit všechno,“ říká paní Marie.

Dřív se žilo spokojeně. Ted'? Samý zloděj a střílí se

Na náměstí se mezitím pár lidí překřikuje, starší muž s kšiltovkou luští křížovky. Další si lehne na lavičku.

Náměstí ve čtvrti Šumbark. Foto: Daniela Černá

Právě Šumbark býval dříve nevybíravě označován za „cikánské ghetto.“ Některé vybydlené domy tu musela radnice nechat zdemolovat. „Nemám s nimi problémy. My tu máme ve vchodě jednu cikánku, je fakt slušná. Velice slušná. Kde je jich více, asi je situace horší, ale u nás je jedna,“ popisuje paní Alžběta, další místní rodačka, která nostalgicky zavzpomínala na mladá léta. Tehdy prý „nemuseli chaloupku zamykat.“ „Krásně, spokojeně se žilo. Nemusely se dveře zavírat. A dnes? Samý zloděj. Střílí se! Jedno z přikázání říká: „Nezabiješ.“ A dneska nikdo neví, že je to hřích! Někteří se ještě rouhají,“ rozčiluje se. „Vidíme, co se děje v celém světě. Pokud lidé nedostanou rozum a nepřestanou bojovat, lepší to nebude. Pokud lidi nebudou plnit boží přikázání, nic se nezmění, bude čím dál hůř,“ dodává.

Matka tří dětí: „Ty jejich hmotné nouze a bůh ví co?“

Před obchodem vietnamské podnikatelky se mezitím překřikují dvě ženy středního věku. Nejde o hádku. Jen rozčilení ze zvyšování cen. „Nevím, jak to mám zaplatit,“ stěžuje si asi pětadvacetiletá žena. Pro Parlamentní listy už popisuje, že s cenami bojuje dost těžce. „Člověk musí na každé koruně ušetřit. Na jídle, na hygieně, na dětech. Nemůžu si dovolit dětem koupit zmrzlinu. Nic. Musíme šetřit, aby měl člověk na nájem, elektriku a na plyn. A kdo za to může? Válka, naše vláda a naši poslanci,“ má jasno. „Pomohla by dobrá práce, kde by si člověk vydělal, nebo pomoc od státu. Ty jejich hmotné nouze a bůh ví co? Šla jsem na hmotnou nouzi a dali mi osm set korun. Myslíte si, že mi to pomůže? Matce samoživitelce se třemi dětmi?“ rozjela se. Patří k romské menšině a na úřadech evidentně nemá dojem, že by to pro ni mohlo být plus.

„Dají jedenkrát pětistícový jednorázový příspěvek? Že to stačí? Nakoupíme věci do školy a jsme zase na nule, jako jsme byli. Syn chodí na střední školu a děti na základní,“ říká matka tří dětí a pochybuje o tom, jestli jí nakonec vůbec nějaké peníze stát dá. Má ale dokonalý přehled o návrhu hnutí ANO, přispívat pěti tisíci každý měsíc. „To neprojde. Na sto procent. Možná tak pro Ukrajince, ale ne pro nás. Pro ně mají peníze z unie. Pro české občany absolutně nic,“ podotýká. „Koupila jsem tři kuřecí prsíčka a platila dvě stě korun. Před půl rokem jsem dávala sto deset. Děti nemůžou jít na výlet, na bazén, na výlety, pak jsou jen před barákem, pak se tu dějí věci....,“ pokračuje ve výčtu změn, které se na ni valí.

Nad čím přemýšlí matky. „Dát dětem najíst nebo zaplatit nájem“

Sama s třemi dětmi žije i paní Alžběta. Dvakrát absolvovala operaci páteře, skončila v invalidním důchodu a ven chodí jen minimálně. V nájemním bytě platí přes dvanáct a půl tisíce korun. O sociální dávky prosí na úřadech pravidelně. „Řekli mi, kde jste na to přišla, že příspěvky šly nahoru? Všechno mi srazili dolů. Co se týká příspěvku na bydlení, snížili mi ho o tisíc pět set

korun. Když na úřad jdete a ptáte se, proč vám příspěvek snižují? Odkecají vás a na shledanou. Když si jdete postěžovat za vedoucí, je to to samé. Ještě horší, než ta úřednice, co tam sedí,“ vylíčila.

Lidé v jejím okolí na sídlišti kdysi vybudovaném jako ubytovna pro horníky, jsou na tom podobně. „Každá matka nad tím přemýšlí. Večer spát nemůžu. Přemýšlím, co mám dělat, jestli dát dětem najíst nebo zaplatit nájem. Je to strašně těžké,“ popisuje rozhodování.

„U mě za barák se už Ukrajinci nastěhovali. Opravili jim tam byt. Co na to říct... Před chvílí jsem poslouchala na Facebooku pana Babiše. Pan Babiš má pravdu. Pan Fiala dělá všechno pro Ukrajince, ale pro Čechy nic. Pořád říkám, ještě lidi budou mluvit: Zlatý Babiš. Pan Fiala, ať to zkusí žít z dvou a půl tisíc měsíčně! Oni mají platy nebezpečné! Ať to zkusí ti ministři žít jako my normální občané! Ať si zkusí žít s naším platem! Ať si zkusí jeden měsíc vynechat plat, jestli vyžije. Ať si zkusí koupit drahé jídlo! Ať to zkusí, a uvidíme, jak budou mluvit,“ sype jednu výčitku za druhou paní Alžběta. I ona má děti tři a už teď strach nejen z rostoucích cen úplně všeho, ale i z dalších plateb, které přijdou začátkem školního roku. „Z čeho mám dětem ty peníze dát? Škoda o tom mluvit,“ utírá si z očí slzy.

V ulicích Havířova. Foto: Daniela Černá